Kiszántól

Politikai napilap

ELŐFIZETÉSI ÁRA:
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre ..... 16 K.
Negyedévre ..... 4 "
Helyben házhoz hordva:
Egész évre ..... 20 kor.
Negyedévre ..... 5 "
Vidékre postán szállitva:
Egész évre ..... 24 kor
Negyedévre ..... 6 "
Egyes szám ára 8 fillér.

Megjelenik minden nap, a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 5.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

XX. évfolyam 153. szám. Nagyvárad. Szerda 1914 julius 8

Az aratás.

(K. Ö.) Szemére hányják a mezőgazdaságnak, hogy keveset termel. Előhozakodnak azokkal a nagyobb átlagterményekkel, melyeket a nyugati államok tudnak felmutatni. Sajnos, hogy a dolog ugy áll. És mivel a terméseredmények sem a mezőgazdaság, sem az általános közgazdasági érdekeknek nem felelnek meg, azon kell lennünk, hogy a termelési feltételeket a mezőgazdaság javára megváltoztassuk.

Ezzel az elvvel bizonyára ellentétben vannak azok a törekvések, melyek a mezőgazdaság gyengitésére vezetnek. Itt van például az uj szeszadó törvény. Az egyoldalu szesztermelés kizsarolja a földet. A táperőt pótolni kell. A mezőgazdaság érdeke tehát megköveteli, hogy a szesztermelés mezőgazdasági ipar legyen. A szesztermelés révén az állattartás jut előtérbe. Ennek következménye a földek trágyázása és termő erejének fokozása. Ezt be is látta a törvényhozás és a szeszkontingens egy részének megváltásával a mezőgazdasági termelés fokozásának védelmére sietett. Az uj szeszadó törvény ismét az ipari szesztermelésnek kedvez.

Az idei silány terméseredménynek bizonyára az is egyik oka, hogy a kisgazdák ezrei a tavalyi rossz minőségü buzát használták fel vetőmagul. Egyáltalában ki törődik azzal, hogy a kisgazda milyen vetőmagot használ és hogyan készíti azt elő. Pedig ezzel igazán kellene törődnünk, mivel a mivelés alá kerülő föld legnagyobb részben a kisgazdák birtokában van és mivel a kisgazda földje hozta meg a legkisebb átlagtermést. A külföldön ez is másképpen van. Ott a nagyobb malmok körzetébe eső kisgazdák a malmoktól kapják a vetőmagot és a jó minőségü vetőmaggal kétszer akkora termést produkálnak, mint nálunk a kisgazdák. A malmok tehát kettős célt szolgálnak. A buza feldolgozásával ipari és a jóminőségü vetőmaggal nemzetgazdasági célt. Nálunk a malmok ilyen féle célt nem ismernek. Megveszik a buzát. Jó olcsón, budapesti paritással. A termelő gazdával pedig nem törődnek. Pedig a malmoknak is érdekük, hogy jó minőségü buzát tudjanak felőrölni.

Aratáskor mindenki a várható terméseredményről beszél, mert jól tudjuk, hogy egész közgazdasági életünk az aratás eredményétől függ. De mikor arról van szó, hogy a mezőgazdaság jövedelmezőségét biztositsuk, akkor mindenki hallgat. Ha megszólalnak, tulzó agrárizmusról beszélnek. A temesvári gazdagyülés az ország érdekében tartja a jó telepitési és parcellázási mozgalmat. Darányi erre vonatkozó fejtegetései meggyőznek mindenkit arról, hogy a hibás földbirtok viszonyokon csakis egy jó telepitési és parcellázási törvénnyel lehet segiteni. Akad azonban egy másik nagy gazda, Zselénszki Róbert, aki szivességet akar tenni a kormánynak és azért neki ront Darányinak és azt mondja, a Darányi által tervezett telepitési és parcellázási törvény a magyar földbirtok desorganizációjára vezetne. Nem tudom, hogy miképpen érti ezt Zselénszki. Azt azonban tudom, hogy a külföldön jó telepitéssel és parcellázással tudtak oly földbirtok viszonyokat létesiteni, mely a nemzeti megerősödésnek és termelésnek legjobban megfelel és az észszerü telepités és parcellázás teremtette meg azt a kisbirtokos osztályt, mely a nemzeti megerősödés kiapadhatatlan forrása és a nemzeti termelés legbiztosabb támasza. Mi a kisgazdát kiszolgáltatjuk a nemzetiségeknek, ezek megerősödését pártpolitikai szempontból előmozditjuk és hivatalosan hirdetjük, hogy a telepités és parcellázás ártalmára van a mezőgazdaságnak. Igy aztán ne csodálkozzunk, hogy nem jutunk semmire.

Az aratásról tehát ne csak akkor beszéljünk, mikor itt van, hanem beszéljünk róla egész éven át. A közkormányzatot hassa át az a tudat, hogy a mezőgazdaság az ország gazdaságának alapja. Ez a gondolat irányitsa minden ténykedését. A céltudatos mezőgazdasági politika nemcsak azt fogja eredményezni, hogy többet tudunk majd termelni, hanem azt is, hogy az aratás eredménye a gazdaosztályt fogja gazdagitani.

Az albán fejedelem távozásának hire.

Róma, julius 7. Durazzóból érkezett jelentések szerint az európai ellenőrző bizottság egyes tagjai tudatták a fejedelemmel, hogy kormányaik egyáltalán nem hajlandók tovább a fejedelmet sem pénzzel, sem katonasággal támogatni. A fejedelem már belátta hogy helyzete tarthatatlan és minden előkészületet megtett az elutazásra.

HOLLANDY, PAPP ÉS VELITS

Telefon 956. sz.

műbutor-, portál- és épület-asztalosok **lakberendezési vállalata**

Füzesfa-telep 7. sz. Uj vashidfő mellett.

Gépek villanyerőre felszerelve. — Készitünk teljes lakberendezéseket, kávéház, vendégiő és egyéb üzletek teljes felszerelését, ugyszintén kapuzatok és épületmunkákat.

Teljes konyha- és előszoba-berendezéseket raktáron tartunk.

Tervekkel és rajzokkal kivánatra dijtalanul szolgálunk.

Megkezdték az illetékekről szóló javaslat tárgyalását.

A képviselőház ülése.

Budapest, jul. 7

Beöthy Pál elnök fél 12-kor nyitotta meg az ülést. A napirendre térve, felszólalás nélkül elfogadták a török értékvámról szóló törvényjavaslatot, valamint több vicinálisról szóló javaslatot és a nem állami tanárok és tanitók özvegyeinek és árváinak ellátásáról szóló szóló javaslatot is.

Ezután áttértek a törvénykezési illetékről javaslat tárgyalására.

Lantos Elemér előadó ismerteti a javaslatot.

Springer Ferenc az első szónok. Rámutat arra a kicsinyes, erőszakos eljárásra, hogy juliusban veszik elő ezt a javaslatot, amikor a mi társadalmi berendezkedésünk szerint a nyári pihenőt szoktuk tartani, hiszen szeptemberben már az előadások kezdődnek az iskolákban s a szülőknek itt kell lenniök. Ez azonban nem fogja az ellenzéket hátrálásra birni, mindenki kiveszi részét a harcból. Részletesen foglalkozik ezután az illeték kérdésével.

Springer kibeszélte az ülést.

Springer Ferenc délután 2 óráig beszélt. Ekkor az elnök délután 4 órára halasztotta az ülés folytatását. Délután 4 órakor ujra Springer beszélt. Beszéde igen unalmas volt. A szónok többször kért szünetet az elnöktől, amit azonban nem kapott meg. Erre az ellenzék mindannyiszor tapsolni kezdett s addig tapsolt, mig Springer némileg pihent. Időközben Beöthy Pál vette át az elnökséget. Springer az ülést kibeszélte.

Ülés végén Beöthy Pál bejelentette, hogy Vojnik István inditványt nyujtott be, melyben az üléseknek délelőtt 10 órától délután 6 óráig való tartását kérte. Az inditvány felett holnap határoz a Ház. Ugyancsak holnap fog válaszolni Jankovich vallás- és közoktatásügyi miniszter a hajdudorogi püspökség dolgában beadott interpellációra. Holnap terjesztik elő azokat az interpellációkat, melyeket a boszniai merénylettel kapcsolatosan jegyeztek be.

A városi pénztár szorult helyzete.

A jövő évi közköltő emelés bejelentése.

Nagyvárad város pénzügyi helyzetének javulására jó ideig gondolni sem lehet, mert a feltétlenül terjesitendő kiadások fedezésével nem állanak arányban a kiadások.

Már emlitettük, hogy a jövő évről el nem maradhat a közköltő emelés, még pedig nem csekély 4—5 százalék, hanem legalább 20 százalékkal, ami pár százezer korona több terhet jelent a polgárságra.

Annál sulyosabb lesz ez az uj teher, mert az adóemelésből befolyó több jövedelmet nem uj létesitményekre haszálhatja fel a város, hanem jó részben a rendes kiadásokra és azokra a szükségletekre, amelyeket már megszavazott a törvényhatóság.

A város tanácsa érzi is nagyon ennek a szorult helyzetnek a sulyát, mert alig van tanácsülés, amelyen komolyan szóba nem kerülne a városi pénztár nehéz helyzete.

A tanács mint állandó választmány tegnapi ülésén ismét felmerült több olyan intézmény létesitése, kisebb, nagyobb összegek fedezete, amelyekre a városnak szüksége lenne. A tanács erős revisió alá vette a kiadásokat s csak azokat vette figyelembe, amelyeket a törvényhatóság határozott el.

A főszámvevő azonban ezekre nézve is kifogást emelt, olyan, alapon, mert a városnak nincsen pénze, s absolute nem talál rá fedezetet, annyira ki van merülve a város pénztára.

Hlatky Endre főispán, mint elnök, azon nézetének adott kifejezést, hogy a törvényhatóság bár elhatározta is egyes dolgok létesitését, fedezet nélkül azokat megvalósitani nem lehet. Nincs más mód, mint a helyzetről értesiteni kell a törvényhatóságot, hogy számoljon a következményekkel is. Ha mindazt létesiteni akarjuk, amiket a törvényhatóság elhatározott, csak 20 százalék közköltőemeléssel lehet a dolgot megoldani. Annál inkább közölni kell ezt a törvényhatósággal, hogy tisztán lásson s tudja mihez tartani magát.

Annál is inkább helyén való a főispán kijelentése, mert a várost a belügyminiszter is óva inti a takarékos, körültekintő gazdálkodásra, s a költségvetés betartására.

A mostani bajoknál is jórészben nem a gazdasági pangás az oka, mert hisz a polgárság fizeti a közterheket s az adókat, a tavalyinál még fokozottabb mérvben, hanem a baj valódi oka abban találja magyarázatát, hogy a törvényhatóság derüre-borura szavazta meg a százezreket, de a fedezetről nem gondoskodott.

A főispán nyilatkozatának hatása alatt előreláthatólag már a holnapi közgyülésen

A DACHSTEIN.

— *Levél a szerkesztőhöz.* —

St. Wolfgang (Salzkammergut), 1914. jul. 4

Kedves Szerkesztő Ur!

Midőn e hét elején Nagyszalontán a vasuti kocsiban elbucsuztunk, meg kellett igérnem, hogy az idén is felkeresem a Tiszántúlt vakációi leveleimmel. Egyuttal megigértem azt is, hogy első levelemben a remek Salzkammergut legmagasabb hegyének, a kerek számmal 3000 méter magas Dachsteinnek megmászását irom le.

Sajnos, ez igéretemnek csak félig tehetek eleget. Már fenn voltam a Simony-Hüttében (2210 m.), honnan a szorosan vett Dachstein-tura kezdődik, sőt már vagy egy órát feltelé is haladtam a Karls—Eisfeldnek nevezett Dachstein-glecseren, midőn oly sürü ködbe, sőt egyre erősbbödő esőbe és szélbe jutottam, hogy vezetőm tanácsára vissza kellett fordulni. Életemben ez az első nem egészen sikerült glecser mászás. Nem egészen sikerült, - mondom, mert tegnap az egész utat a Simony—Hüttéig remek időben, teljesen tiszta ég mellett tettem meg.

De kezdjük a dolgot az elején. Idei utamnak végső célja Angolország; mivel azonban két uti társammal csak julius 4-én, illetve 7-én találkozom, a rendelkezésemre álló néhány napot arra szántam, hogy a Salzkammergutnak előttem még ismeretlen déli vidékét tekintem meg és ezt összekötöm a Dachstein megmászásával. Igy is történt. Aussee környékén nehány igen kellemes sétát téve Hallstattba mentem át.

Ezt a remek fekvésü helyet a hasonló nevü tó partján azonban, — hol valamikor egy Váradon ismeretes turista krónikus szomjuságba esett, — nem akartam tartózkodási helyemmé tenni, csak kiinduló pontjává a Dachstein-turának. Megállapodtam Seethaler Alajos nevü vezetővel, — 35 éves, szép szálas és nagyon jóravaló ember, kinek egész családja, testvérei is „Führer"-ek, — hagy még aznap, vagyis julius 3-án délután utnak indulunk s igy estére fenn leszünk a Simony-Hüttében. A hallstatti tó a tenger szine fölött 494 méternyire fekszik, s igy a Simony-Hüttéig feljutni 1716 méteres emelkedést jelent; innen a Dachstein tetejéig még 786 méternyi emelkedés van.

Már minden rendben volt, midőn egyszerre közbeszólt az idő. Mindeddig a Salzkammergutban tartós jó idő volt, de most hirtelenül fekete felhők tornyosultak fel és kevesebb idő alatt, mint ahogy e sorokat irom, hatalmas zivatar támadt. „Tehát várjunk", mondottam; ha az eső tartós lesz, egyszerüen elhagyom a tervezett glecserturát. Mit volt mit tennem, elővettem a bécsi egyetem könyvtárában egy kopt nyelvü apokrifről készitett jegyzeteimet és azoknak feldolgozásához fogtam. Hogy mi az az „apokrif", engedje meg kedves Szerkesztő Ur, hogy itt ne magyarázzam bővebben; a biblikus megérti, aki meg nem érti meg, — köztünk mondva — tulságosan sokat nem veszit. Ha eddig megvolt annak ismerete nélkül, ezután is meglesz.

Szinte sajnáltam, midőn egy óra mulva vezetőm azt mondta, hogy a zivatar elállt, az ég kiderült, indulhatunk. Az ut eleinte egész sikon vezet *Lahn* községen keresztül, de körülbelül egy negyed órai ut után kezdődött az emelkedés; eleinte lassan, majd egyre meredekebben. Bejutottunk a gyönyörü *Echernthal*-be, melyen keresztül a *Waldbach*-nak nevezett kristálytiszta hegyi patak zug, szebbnél-szebb viziséseket alkotva, melyek közül a 93 méter magas, hármas *Waldbach—Strub* a legnagyobbszerü. Nemsokára elmaradt a patak, s mi egy régi szénégető telep nyomai mellett *(Alter Herd)* elhaladva, hét negyed órai izzadásos gyalogolás után, éppen a fák világának határán, a hatalmas fekete, kopár *Martini-Wand* sziklafala mellett megpihenhettünk a *Tiergarten-Hüttében. A Martini-Wand* néha hatalmas sziklákat görget lefelé, az erdőt pedig a vihar is eléggé pusztitja: gyönyörü sudár fenyőfák derékon kettétörve hevertek.

Hogy az emlitett kicsiny fából összerótt kunyhó környékét miért nevezik Tiergarten-

A „Kolozsvári Kristály" Gőzmosógyár üzlethelyiségét
Szalárdi-utca 9. szám alá (Rosenzweig füzőipar épület) **helyezte át.**
Ruhafestés. — **Vegytisztitás.** — **Gőzmosás.**

módját ejti a tanács, hogy a törvényhatóságot informálja a városi pénztár helyzetéről bejelentse a várható nagyobb közköltő emelést.

A törvényhatóságnak igy módjában lesz, hogy a törvényes formák betartásával a már megszavazott dolgok közül is a nem feltétlenül szükségesek létesitését kedvezőbb időkre hagyja.

Roham lépésben haladtunk a fejlődés utján s most bekövetkezett a reakció, ami mindig keservesebb a célirányos, megfontolt lassubb, de biztosabb haladásnál.

UJABB RÉSZLETEK A TRÓNÖRÖKÖS-PÁR UTOLSÓ PERCEIRŐL.

A NYOMCZÁS FOLYIK. — KÖZÖS MINISZTERTANÁCS.

A horvát tartománygyülésen viharosan tüntetnek ugyan a szerbek ellen, de azért jó lesz a vizsgálattal nem csupán Belgrád felé fenyegetőzni. Zágráb — akarom mondani Zagreb — éppen olyan balkáni fészekké lett, mint a milyen Belgrád vagy a többi balkáni főváros. Zágrábban a bánra lőttek rá nemrég, Szerajevóban a trónörökös-párrá. A délszláv, a nemzetiségi hála tolmácsolója volt mindkét merénylet. Az egyik a horvát vasutat, a másik a bosnyák alkotmányt köszönte meg a maga módja szerint.

Ideje volna már levonni a tanulságot annyi borzalmas eseményből és több erélyel föllépni azok ellen, akik a jóakaró gyöngédségben gyengeséget látnak.

A trónörökös-pár utolsó percei.

A trónörökös halálának körülményeiről igen érdekes részleteket közöl a „Reichspost"-tal egy személyiség, a ki Ferencz Ferdinánd főherceg közvetlen környezetében volt és az eseményeket közelről szemlélhette. Mindenekelőtt megállapitja, — az eddigi jelentésekkel ellentétben — hogy a trónörökös tovább élt, mint Hohenberg Zsófia hercegnő. A mikor a gyilkos golyó a hercegnőt találta, férje nyakába borult és védőleg terjesztette ki rá karjait. Pár pillanattal később a trónörököst is golyó találta. Gróf Harrach Ferenc látta, hogy a főherceg megsebesült és megkérdezte:

— Királyi fenség, nagy fájdalmai vannak?

A főherceg tagadólag intett a fejével és igy felelt:

— Nem, nem történt semmi.

Báró Morsey András, a ki időközben a merénylőre vetette magát, elszörnyedve látta, hogy a trónörökös sebesülése halálos. Megragadta a kezét és ugy kérdezte:

— Királyi fenség, mondjak valamit a gyermekeknek?

De feleletet már nem kapott, mert Ferenc Ferdinánd főhezceg hátrahanyatlott ülésében és elvesztette eszméletét. Egy negyed órával később kilehelte lelkét, mig Hohenberg hercegnő, a kinek hasi ütőerét találta a golyó, pár pillanat alatt meghalt.

Ennek a körülménynek a megállapitása, hogy a hercegnő előbb halt meg, mint a trónörökös, különösen örökségi szempontból fontos.

A gyilkost egész sereg összeesküvőtársa vette körül, ugy hogy mikor a trónörökös környezetében levő tisztek rá akartak rohanni, karddal kellett utat nyitni magunknak. Báró Morsey felszólitott egy városi rendőrt, hogy lépjen akcióba, de a rendőr ugy viselkedett és annyira látszott, hogy együtt érez a merénylővel, hogy egy tiszt azonnal levágta. A bosznia-hercegovinai országos muzeumban, amelyet a trónörökös a városházán tett látogatása után akart megszemlélni, nem kevesebb, mint harminc bombát találtak. Az összeesküvés részesei közül huszat azonnal letartóztattak. A két merénylet lefolyása és az a dolog, hogy más helyeken is találtak bombákat, szintén azt bizonyitja, hogy sokkal több bünös van.

A szerbek és a gyilkosság.

Teljesen igaz az a jelenet, a melyet egy gráci lap közölt, hogy egy szerb hivatalnok, a ki a vizsgálóbiró jegyzője volt, a mikor a trónörökös legközvetlenebb kiséretének tagjaival jegyzőkönyvet vettek fel, olyan sértő és kihivó módon viselkedett, hogy a kiséret egyik uniformisos tagja kijelentette, hogy rögtön lesujtja kardjával a hivatalnokot, ha meg nem változtatja viselkedését. Az is igaz, hogy annak a pópának a lakásában, a ki a serajevói tüntetések alkalmával a szerb kolostor aklakán kilőtt, találtak egy nagy képet, a mely Péter királyt ábrázolja, a mint a győzedelmes szerb sereg élén diadalmenetben vonul be Bécs városába.

A hat bomba.

A mult héten jelentettük, hogy Principnek Belgrádban az állitólagos Ciganovic,

---

nek, állatkertnek, igazán nehéz volna megmondani; nehány tolakodó légyen és fekete gyikon kivül más állat ott nincs. Már ekkor 1450 méter magasságban voltunk s a levegő észrevehetően hüvösebbé lett. Fél órai pihenés után tovább haladtunk. Elhagytuk a Tiergartent, bal kéz felé a kopár, fekete *Hirlatz*-ot és jó félóra alatt az *Ochsenwiese*-re jutottunk fel 1988 méter magasságban. A növényzet itt teljesen elhagyott bennünket, már hellyel-közzel hóban jártunk. Annál szebb lett azonban a kilátás. Az Ausseot körülövező hegyek: Trisselwand, Tressenstein, Sarstein, majd a Schafberg, Plassenstein, Ochsenkogl, Todtes Gebirge, Schöberl stb., mint gyönyörü panoráma bontakoztak ki a tiszta égben a hanyatló nap világánál. Mihelyt az Ocksenwieses végére jutottunk és a *Wildkar*-nak nevezett területhez közeledtünk, délen feltünt a hatalmas *Dachstein* és mellette a kettős *Dirndln*. Ettől fogva többet jártunk hóban, mint szárazon. A Dachstein és a Dirndln között elhuzódó, három kilométer hosszu és ugyanolyan széles glecser, a *Karls-Eisfeld* is kezdett már feltünni s egy órával az odaérkezés előtt a Simonyi-Hütte is láthatóvá lett. Gyönyörüen fekszik a kiugró sziklán, mellette pedig most épül a kis kápolna, melynek helyét 1912-ben választotta ki, alapkövét tavaly tette le és az idei augusztus 17-én, Ő Felsége születése napján fog megáldani Hiptmayer linzi püspök. Ugy látom, nemcsak jó történész, de jó turista is lehet, hogy ily helyre felmehet.

Háromnegyed nyolckor, gyönyörü holdvilágban és teljesen tiszta égbolt mellett, fenn voltunk a Hüttében. Kivülem még 6—7 vendég volt ott, kik közül négyen szintén a Dachsteinre készültek. Elhelyezkedve körüljártam a szállót és különösen a Dachsteinben és hatalmas glecserében gyönyörködtem. De mivel az ilyen magas helyen fekvő szállóban katonás rendnek kell uralkodnia és másnap már igen korán kellett fölkelni, kilenc óra után én is nyugalomra tértem. Ki kell emelnem, hogy bár e helyre az élelmiszereket Hallstattból szállitják fel ló- és öszvérháton, az árak feltünően olcsók voltak.

Fél háromkor hajnalban megjelent a vezetőm és felköltött. Az öltözködés nagyon gyorsan megvolt, hiszen a hideg miatt vetkőzésem tegnap csak a cipő levetésében állt; mosakodni pedig a szél miatt nem is lett volna tanácsos. De milyen változás! A tegnapi gyönyörü, tiszta időt oly sürü köd váltotta fel, amilyent hegyi utaimon magam is csak kétszer „élveztem" a Svájcban. Tiz lépésnél tovább lehetetlen volt látni, nemcsak három órakor, midőn megindultunk, de később sem. Mégis azt gondultuk: nekivágunk a Dachsteinnak, hátha a jó szél el elviszi a ködöt. Meg is indult a szél, de nem a ködöt oszlató keleti, hanem az azt még erősitő északi szél, mely hova-tova egész viharrá lett. Már jó ideje jártunk a meredek, de jó hóval boritott glecseren (vezetőm nem kötött meg), midőn az eső szemenkint hullani, majd szakadni kezdett. Megállunk és kérdem: érdemes-e tovább mennünk? A vezető határozottan nemmel felelt; az idő egyre rosszabb lesz, fent még erősebb viharra készülhetünk, kilátásra pedig egyáltalán nem számithatunk. Tehát forduljunk vissza. Oly sok gyönyörü hegyi utam volt már, hogy ezt az áldozatot örömest meghoztam az Ur Jézusnak . . ,

Két rövid pihenéssel fél kilenckor ismét Hallstattban voltunk. Az eső már nem is esett, hanem zuhogott, mire Hallstattba értünk. Igy tehát ma hajnali három órától a két rövid pihenést beszámitva fél kilencig állandóan vert az eső. De ne higyje, kedves Szerkesztő Ur, hogy ez talán csökkentette volna jókedvemet; ha ilyen epizódok nem volnának, talán nem is volna érdekes egy glecser-ut. Különben a tegnapi gyönyörü délután bőven kárpótolt minden fáradságért. Az is igaz, hogy a friss hegyi levegő egészen megbarnitott már, a meghülés pedig itt szinte lehetetlenség.

Most St. Wolfgangban vagyok már, elég jó időben és várom Peszeki Ferenc barátom megérkezését, ki azalatt, mig e levelemet irtam, Ischlt nézte meg.

Isten Önnel, kedves Szerkesztő Ur! Sokszor üdvözli a távolból igaz barátja

Dr Pataky Arnold.

ZAUDERER

Erdély és Biharmegye legnagyobb posztó divatáruháza Nagyvárad Zöldfa u. 1. Moskovits palota.

Telefon 11-15. szám. Telefon 11-15. szám.

Tisztelettel értesiti a n. é. közönséget, hogy megérkeztek a nyári idény ujdonságai

férfi és női gyapjuszövetek,

valamint luszterek (minden szinben), tennis nadrágszövetek, nyers selyem, mosó és hazai szőttes vásznak. Állandó nagy raktár egész ruházati és reverenda szövetekben, valamint billiárd-posztókban.

akit most sehogy sem akarnak Belgrádban megtalálni, hat bombát adott át. — Ezek közül

az első bombát *Cabrinovics* robbantotta fel,

a második bombát *Principnél* találták,

a harmadik bombát *Grabes* rejtette el nagybátyjánál, — Gavro Crnegorevics czipésznél,

a negyedik *Cubrilovicsnál* volt (ezt a városi parkból ásták ki),

az ötödiket *Popovic* Stevo kapta és ezt a Prosvieta épületben találták meg.

a hatodik bombát pedig *Mehmed Agicra* bizták, aki most szökésben van.

—

Az összeesküvés.

Minden hivatalos zárkózottság és cáfolat ellenére bebizonyitott tény és ezt a merénylők ismételt kihallgatások alkalmával is beismerték és az erről szóló jegyzőkönyvet fölterjesztették a tartományi főnöknek, hogy az összeesküvést Belgrádban Pribicsevics Milán szerb őrnagy rendezte. Maga a hatóság sem merte a Pribicsevicsre vonatkozó jelentéseket kategorikusan megcáfolni.

—

A nyomozás aktái a közös minisztertanács előtt.

Serajevó, julius 7. A rendőrség és a tartományi kormányzóság nagy erélylyel folytatja tovább a vizsgálatot a merénylet ügyében. Tegnap és ma ismét több letartóztatás történt, de a nyomozó hatóságok a letartóztatottak neveit nem mondják meg és a nyomozás érdekeire való hivatkozással minden közlést megtagadnak. Egy magasállásu kormányzósági tisztviselő mindössze ennyit mondott:

— A vizsgálat nagyon jól halad előre. Több ujabb letartóztatás történt, a melyekről azonban nem nyilatkozhatom. Remélem, hogy az egész bünügyre rövidesen sikerül világosságot deritenünk. Akkor azután nyilvánosságra hozzuk a nyomozásnak egész eredményét.

A kormányzóság a vizsgálat eddigi adatairól kimeritő jelentést küldött Bécsbe a közös külügyminiszteriumnak. Ezek a jelentések a nyomozás minden aktájával együtt a mai közös miniszteri tanácskozás elé kerülnek, a mely dönteni fog a további teendők dolgában. A közös minisztertanács döntését nagy érdeklődéssel várják Serajevóban.

Összeesett egy munkás

a Bémer-téren. Déli hőség volt, a kávéház terraszán pihegtek az emberek, fehér, sárga, piros fagylalt szeletekkel hüsitgették az idegeiket, nem vártak semmit az élettől, sőt még a pincértől sem; csak csendet, nyugalmat és egy kicsi-kicsi kis hideg szellőt.

De szellő nem jött, ellenben a kis fehér, sárga, piros szeletek rohamosan olvadtak. Az emberek bosszankodva néztek végig az égő Bémer-téren, ahol lekokkadt fejekkel vánszorogtak a járókelők. Nem lármáztak, mert az ember leglustább a nagy hőségben beszélni. A fiakker-állomáson sült egy kocsi, a ló néha rugott egyet az aszfalton és ez a dörej mind a négy kávéházi terraszon kellemetlen hatást keltett.

— Nem tud csendben állni az a nyomorult pária, fakadtak ki a vendégek.

És tovább ettek. Ekkor tünt fel az északi láthatáron a munkás. Ki látta meg? Senki! Jött, jött, lógatta a fejét, huzta a lábát, a kezét, rongyos volt a háta, — otthon talán senki sem várta, — nem érezte, hogy a nap ragyog — kezében vitt egy mogyorót — édes cukrot a gyerekeknek — egyszerre hirtelen felnézett, — nagyot lélekzett — és a szürke aszfalton hangtalanul végig esett. — Három kisasszony felsikoltott — egy kereskedő ott hagyta a boltot — felugráltak a terraszön, — Pincér! Adja a kalapom . . . — Odafutottak, nézték, birálták, — kivették szájából a pipát, — Meghalt! — mondták egykedvüen — A rendőrért ki megyen? . . . — Nem mozdult senki. csak egy pesti ur — aki télen — nyáron könyveket árul — „Micsoda lelketlen ez a váradi nép — nem hogy telefonálnának a mentőkért! — Szólt és a fülkébe rohant — mig a kis barna pikoló — egy rendőrt csalogat. — Meg is indult a Bémer-téri rendőr, hogy megnézze: miféle szerzet az az embör . . . — A pesti ur dühösen rákiáltott: — „Mért nem siet! Hátha már halott!“ — A rendőr odament, megfogta szépen — „Keljen fel barátom, nem ül most széken“. — S a halott ember szépen felébredt, — nem volt halott, még csak nem is részeg. — Álmos volt nagyon s ledült a földre — a rendőr persze azonnal bevitte. — Folytatta álmát a hüs fogdában — S mivel ugorkaszezon és nyár van: Megirtuk, hogy egy munkás a téren összeesett — s a méreg a terraszon mindenkit majd megevett: — Hogyha ilyen ribilliót csinál — Legalább haljon meg.

Satyr.

Huszonhárom ember a halál torkában.

Tömeges mérgezés Harangmezőn. Négy napig titkolták az esetet

*

A forró nyár, ugylátszik, az idén is meghozza a maga szomoru szenzációit, melyek között minden évben tekintélyes számmal szokott szerepelni a mérgezés. Ilyen mérgezésről kapunk most értesitést az egyik közeli községből Harangmezőről. A kis falu most valósággal kétségbe van esve s a megrémült emberek tömegesen vesznek körül a faluban huszonhárom házat, a hol huszonhárom kenyérkereső munkás ember küzd a halállal rettenetes kinok között.

A megdöbbentő esetről tudósitónk a következőket telefonálja.

A nyárlói körjegyzőséghez tartozó Harangmező község volt főbirája Kuk Tógyer a mult héten huszonhárom embert fogadott a mezei munkákhoz. Egész héten a legjobb kedvvel dolgoztak a munkások és alig várták a szombat estét, mikorára Kuk Tógyer pompás vacsorát igért a kifáradt munkásoknak.

Szombat este alkonyat után a munkások egy csomóba gyültek és igy vonultak Kuk Tógyer házához, ahol hatalmas üstben főtt már a paprikás s üveg számra állott a bor és pálinka és várta a munkásokat. Az egész héten száraz koszton dolgozott emberek kitünő átvággyal láttak neki a birkapaprikásnak s alig egy negyedóra alatt már üres volt a hatalmas üst s vidám dal közben fogtak hozzá a borozáshoz és pálinkázáshoz.

A jókedvet 11 óra felé egyszerre mintha ketté vágták volna. A munkások ajkán egymásután halt el a nóta. Hideg verejték borította el a barna arcokat s mindenik roszszullétről panaszkodva szedte össze a szerszámát és ballagott haza. Szomoru képet mutatott a kis falu utcája. Az emberek meggörnyedt testtel dülöngőzve, valósággal vánszorogtak lakásuk felé.

Harangmezőn még az éj folyamán elterjedt a hir, hogy a lakosság egy része, nagyobbára felnőtt munkásemberek, hirtelen megbetegedtek. Reggelre már mindenki a betegekről beszélt és tömegesen siettek azok házaikhoz, ahol egy-egy ágy körül siránkozó asszonyok, gyermekek voltak összegyülve. Az ágyban ólomszürke arccal, kinos görcsök között vergődött a beteg.

A tömeges megbetegedésről csodálatos módon senki sem akart jelentést tenni a hatóságoknak, annál kevésbbé akartak orvosért küldeni. Tegnap is csak a véletlennek köszönhető, hogy kipattant a dolog, és igy talán meg lehet menteni a szerencsétlen embereket a haláltól.

Az életmentő lovász.

Kedden reggel a rosszul lett emberek állapota nagyon sulyosra változott. Egyeseken oly rettenes kin vett erőt, hogy hozzátartozói elkészültek a halálra. Reggel egy fiatal ember, mikor borzalmas kinjai közben jobban lett, arra kérte hozzátartozóit, hogy hozzanak papot, mert érzi a halál közeledtét és meg akar gyónni. A nagybeteg kérését azonnal teljesitették és az ottani lelkészt vitték a beteg ágyához.

A lelkész, aki eddig csak egy-egy szót hallott a megbetegülésekről, most megdöbbenve konstatálta, hogy igen sulyos bajról van szó, amit eddig eltitkoltak az emberek, talán babonás félelmükben. Megérkezése után nyomban kihallgatta a beteg hozzátartozóit, hogy mi okozta a megbetegülést. A családtagok elmondtak mindent, amit tudtak az esetről.

A lelkész elvégezvén feladatát, nyomban a községi biróhoz sietett, elmondta a látottakat és meghagyta a birónak, hogy azonbal jelentse a dolgot a körjegyzőnek. A biró a meghagyásnak eleget is tett és az esetet bejelentette *Fehér* Ödön nyárlói körjegyzőnek, aki viszont a főszolgabirónak tett hivatalos jelentést. Egyben értesitették dr *Kazay* Kálmán körorvost, aki nyomban a helyszinre sietett a betegek segitségére.

Eddig még nem lehet tudni, hogy mi okozta a tömeges megbetegülést. Kétségtelen azonban, hogy a huszonhárom ember megmérgezte magát. Az orvosi vizsgálat lesz hivatva megállapitani, hogy a vacsora alkalmával mérgezték meg magukat a munkások, vagy pedig már vacsora előtt.

Kutba fojtotta három gyermekét.

A példa ragadós. — Az ujságszenzációk olvasásának következménye. — Az a bizonyos „idegesség.“

Gyomán történt ez a borzalmas eset: *Sós* Ferencné fiatal paraszt asszony három gyermekét, a 3 hónapos *Erzsit*, a 3 éves *Ferencet* és a 2 éves *Sándort a kutba dobta*, azután pedig utánuk ugrott. A kut mélyén látta, hogy a szegény gyermekek még élnek, fogta magát és addig nyomkodta őket a viz alá, mig mind a három meg nem halt. Aztán? Aztán *megijedt*.

Látta a három kis parasztgyerek, az ő gyermekei hulláját és megijedt. Felébredt benne az élet utáni ösztön és a vederbe kapaszkodva a levegőn tartotta magát mig csak ki nem huzták.

Mikor megmenekült, elmondta, hogy nagyon sirtak a gyerekek, idegessé tették őt, az egészséges, lesült bőrü paraszt asszonyt, és olvasta az ujságban, hogy egy anya ugyanigy tett. Ő sem birta ki és követte a Pest melletti hiszterika példáját.

Ez az eset érdekes tünete legelőször is egyes lapokra vet rosz világitást. Egy-egy szenzáció éhes ujság millió alcimmel röpiti szét az országban a borzalmas eseteket, leirja, kiszinezi minden részletét és szinte gusztust csinál a hasonló betegségü, idegrendszerü és hasonlóan terhelt, gaztettre hajlandósággal biró egyéneknek. Szinte rábiztatja az olyanokat, akik talán sohasem gondoltak büncselekményekre, mert a részletek izgató, sokszor akaratlanul is megkapó leirása nem marad hatás nélkül, nyomokat hagy, állandóan leköti a gyöngébb akaratu emberek gondolatait — ugy hogy az nem tud szabadulni tőle, amig el nem követi a tettet. Ugyanugy, mint az öngyilkosság gondolatával foglalkozóak, ugy érzik, megvannak győződve, hogy nekik *kell* öngyilkosnak lenni.

Ez, a lapok, sokszor káros hatásának tünete.

A másik az, hogy Sós Ferencné, a mezitlábjáró, mezőn, napsütésben és esőverésben nevelkedett paraszt asszony „*idegességet*“ emlegett. A gyereksirás idegesitette. Ezt már nehezebb magyarázni. Városi ember, finom lelkületü, kulturált, tapasztalt, nagy látóképességü egyének speciális betegsége az idegesség. Csakhogy olyan fajta idegesség nincs, a mely gyermekgyilkosságra jogositana. De a ki mezőn mászkál, jókor fekszik, jókor kél, szalonnát reggelizik, ebédel és vacsorál, honnan kapja az idegbajt, titok.

Egy eset van a mi bizonyos: a terheltség, az mi alkoholista szülők büne . .

*

Sósné „ideges“ volt és Moserné a cimekben utazó, szenzációs éhes lapokban kitarkázott receptje szerint megölte három ártatlan siró gyermekét. S azt mondja, „ideges“ volt. S azt hiszi, ezzel az ügy el van intézve.

A modern korban lehet az ártatlan, siró kis gyermeket örökre elhallgattatni, csak azt kell mondani, ideges voltam.

Pornográf kép mint kiállitási cégtábla.

A rendőrség figyelmébe.

Mindig örömmel üdvözlünk minden müvészi törekvést és soha nem követünk más irányelvet, mint a jóizlését. Azt is előre bocsáthatjuk, hogy nem bukunk térdre minden szabados müvészi irány előtt és el tudunk képzelni igazi müvészetet nuditas nélkül is.

És itt ugyebár nem kell hivatkoznunk a festészet halhatatlan mestereire. Nem kell hivatkoznunk a legnagyobb kritikusokra sem, akik elitélik, a teljes meztelenséget. Azt sem szükséges fölemliteni, hogy pl. a görög szobrászat legszebb alkotásai azok, amelyeken szárnyat ad a képzeletnek az aláomló puha ruhák redőzete. Mindent elmondani: nem müvészet — mondotta egy nagy esztetikus.

Biztosan tudjuk, hogy Nagyváradon minden ezer ember közül kilencszázkilencvenkilenc megbotránkozik azon a képen, amit egy képkereskedő tett ki a Waiszlovics-féle ház kirakatába. Kirakta az utca szeme elé. Kitolta az utcára, hogy mindenki jól lássa.

A kép egy nőt mutat be, a lehető legocsmányabb helyzetben. Teljesen ruhátlan. Tehát olyan szituációban van, amelyet mindenki szégyel, amin megbotránkozik a szemérem, a jóizlés, a müvészi érzék, amiért szegény Fidibuszt az uj sajtótörvény értelmében hat évre lecsuknák, ha ilyet reprodukálna. Csak éppen a festő nem szégyelte ezt a „müremeket“ megfesteni és a képkereskedő cégtáblának kiakasztani.

Mert nem az a fontos ebben az esetben hogy ki és hogyan és milyen aktot festett. Ez most mellékes. Az a fontos, hogy ezt az aktot kitették cégtáblának. Már pedig cégtáblának olyat kitenni, ami okot ad a közmegbotránkozásra, az közerkölcsiség ellen való kihágást képez.

Az utca mindenkié. Az utcán tisztességes uri leányok is járnak, akiknek romlatlan izlésük van. Az utcának törvényei vannak, illetlenséget kevésbbé szabad itt elkövetni, mint otthon a szalonban. Amit azonban ezzel a képpel elkövetnek, az még a legalacsonyabb utcai stiluson is alul van.

Tessék bent felállitani a sötét szalónban ezt a képet, hogy csak az lássa, aki akarja. Es talán fölösleges is kijelentenünk, hogy bizunk az ügyészség és rendőrség jól ismert kiváló érzékében, mert bizunk a képkereskedő jobb belátásában és izlésében is. Botrányos cégtábla után a közönség ugy itél, hogy botrányos lehet az üzlet is.

A helyzet Valonában.

Róma, julius 7. Valonából érkezett jelentések szerint a város teljesen nyugodt s a környéken nincsenek felkelő csapatok. A felkelők Beratot ostromolják, ahol azonban a fejedelemhez hü csapatok jól tartják magukat. Fieri, amely a Valonába vezető stratégiai ut kulcsa, szintén a fejedelem csapatainak birtokában van.

Az epyroták Telepelénél állanak s noha céljaik különbözők, együtt müködnek a felkelő mohamedánokkal.

HIREK

Tájékoztató.

Julius 9. Városi közgyülés délután 3 órakor.

Julius 10. Biharvármegye rendkivüli közgyülése délelőtt 9 órakor.

Jul. 15. d. u. 6 órakor a Biharmegyei Kaszinó közgyülése.

---

* **A holnapi városi közgyülés.** Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága holnap, csütörtökön délután tartja rendes havi közgyülését. A törvény és a szabályok szerint a közgyülés meghivója és tárgysorozata a közgyülést megelőzőleg legalább 24 órával közzéteendő, azonban ezuttal a városi tanácstól nem kaptuk meg a közgyülés tárgysorozatát s igy nem közölhetjük. A közgyülésnek különben legfontosabb tárgya a rendőrfelügyelő választás lesz. A tárgysorozat többi pontjai apróbb ügyek lesznek.

* **Kossuth özvegyének köszönete.** Nagyvárad város törvényhatósága nevében *Rimler* Károly polgármester részvétiratot intézett *Kossuth* Ferenc elhunyta alkalmából az özvegyhez, amelyben az egész város polgárságának fájdalmas részvétét tolmácsolta. A város részvétiratára özv. *Kossuth* Ferencné most a következő köszönő levelet intézte Nagyvárad város polgármesteréhez:

Igen tisztelt Polgármester Ur!

Feledhetetlen jó férjem elhunyta alkalmából a város tisztelt közönsége nevében kifejezett jóleső részvétért kérem fogadja Polgármester ur és tolmácsolja a város közönsége előtt is legőszintébb köszönetemet.

Tisztelő hive:

Özv. Kossuth Ferencné.

* **Elhunyt kanonok.** Kalocsáról jelentik: Hoffmann Károly kalocsai kanonok székesegyházi főesperes vasárnap délután hosszabb betegség után elhunyt. Hoffmann 1848 január 6-án született a bácsmegyei Csonoplyán, 1871-ben szentelték pappá, részben a lelkipásztorkodás, részben a papnevelés terén müködött. 1899-ben pusztaszeri cimzetes apát, 1902-ben kanonok lett. 1907-ben pedig a bácsi préposti cimet kapta.

* **A Kath. Kör. könyvtárának** rendezése és betüsoros könyvjegyzék készitése miatt kéri a könyvtáros, hogy a még kinlévő könyveket e hét folyamán visszahozni sziveskedjenek.

* **Szilágyi Dózsa szentföldi utja.** Tegnapi számunkban közöltük *Szilágyi* Dóza leirását arról a megható gyászpompáról, mellyel a trónörökös pár koporsóit a Virlbus Unitis hadihajóról a pályaudvarra vitték. Szilágyi Dózsa azóta a tengerre szállt s utban van Alexandria felé. Alexandriában egy kopt, katholikus papnak lesz a vendége, Luis Salomé-nak, aki Alexandriában az arab katholikusok papja. Tavaly Rómában ismerkedtek meg egymással s együtt járták a szent várost. Elválásukkor az utolsó estén Szilágyi Dózsa olasz nyelvü felköszöntőben ünnepelte kopt barátját, aki megigértette vele, hogy meg fogja látogatni szentföldi utján. Szilágyi Dózsa Alexandriából lemegy a Nilus partján az első vizesésig, onnan megy át Palesztinába s Jerichon, a Holttengeren át megy Bethlehembe s innen Jeru-

zsálembe. Jeruzsálemből kocsin és lovon, amint az ut lehetővé teszi Názáretbe és a Genezáret tavához zarándokol. Majd vonaton megy Damaszkuszba, meglátogatja Balbek hires romjait, Szmirnát, Athént és Konstantinápolyt. Szilágyi Dózsa ellátta magát ajánló levelekkel a külügyminisztertől, a hercegprimástól és van igazolványa a Alkotmánytól, melynek munkatársa. Utja rendkivül tanulságos és érdekes lesz.

* **A XII. Országos Katholikus Nagygyülés évkönyvének I kötete.** Az Országos Katholikus Szövetség most adta ki, mint a Katholikus Közlöny VIII. évfolyamának első számát a XII. Országos Katholikus Nagygyülés nyilvános üléseinek és szakosztályi tárgyalásainak lefolyását ismertető kötetet. A 200 oldalra terjedő könyv teljes részletességgel adja a nyilvános üléseken elhangzott nagyjelentőségü előadásokat, amelyek különböző fontos kérdések megvilágitásával foglalkoztak. Valamennyi beszéd szó szerint közölt szöveggel szerepel és nemcsak érdekes, hanem igazán tanulságos olvasmányul szolgálhat a katholikus társadalom mozgalmai iránt érdeklődők számára. A szakosztályi tárgyak között szerepelnek a különféle mozgalmak meginditásának és továbbfejlesztésének kérdései, amelyek legnagyobb részét az Országos Katholikus Szövetség, mint a nagygyülési határozatok hivatalos végrehajtója a megvalósulás felé vitt. Ezen a nagygyülésen esett szó a Pázmány szobor felállitásáról és az országos körmenetek hivatalos jellegének bidomboritásáról. Az ennek nyomán tett lépések éppen most igazolják a teljes eredmény elérését és különös megnyugvással láthatjuk, hogy a Pázmány szobor már a helyén áll és a Szent István nap méltó megünneplésére országszerte készülnek. A beszédek és előadások szövege között a király és a pápa, a nyilvános ülési szónokok, a szakosztályi elnökök és az Országos Katolikus Szövetség elnökségének arcképei diszitik a könyvet. Az egyesületi ülésekről és a lapok nyilatkozatairól szóló II. kötet már sajtó alatt van.

* **Mór, vagy Marcell.** Egy váltópörben az alperes, akinek keresztneve Mór, megtagadta a fizetést, mert a váltón levő aláirás vezetékneve megegyezik ugyan az ő vezetéknevével, keresztnevének azonban Marcell van feltüntetve. A törvényszék megállapitotta, hogy Marcell csak felvett keresztneve Mórnak s hogy Marcell és Mór ugyanazon személy. Az itélet megokolásában azzal is érvel a törvényszék, hogy Marcell és Mór ugyanabban a lakásban lakik és bár ott is Marcell néven szerepel, de a Mórnak szóló idézéseket átvette. Ezen az alapon Mórnak ki kell fizetni Marcell váltóját.

* **Társ vagy társnőt** keresek 20.000 korona készpénzzel, évi haszon 100.000 korona, fedezet van. Cim a kiadóba.

* **M. kir. honvéd zenekar** ma szerdán este nagy opera estélyt rendez a Fekete Sas kávéházban. 1. „Kinizsi" magyar induló Fucsik. 2. „Norma" nyitány Billim. 3. „Grieg—Mosaik" Scharf. 4. „Szerenade" Braga. 5. „Dies und das für jeden was" egyveleg Gisser. 6. „Sevillai borbély" nyitány Rossini. 7. „II-ik magyar rhapsodia" Liszt. 8. Zárinduló.

x **Kiadó lakások.** Szőllős-utca 12. szám alatt két szobás lakás a hozzá tartozó mellékhelyiségekkel azonnal kiadó. — Ősi-tér 14. szám alatt **két üzlethelyiség** azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt **két üzlethelyiség** azonnal kiadó. — Hattyu-utca 35. sz. alatt egy szobás lakás mellékhelyiségekkel együtt azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Tak.-pénztár r.-t-nál, Kossuth-utca 6.

Ifj. Voszka Ferencz és Társa cipész mesterek
Szilágyi Dezső-utca 6. szám.
! Mértékszerinti megrendelések a legpontosabban. !
Kath. Kör tagoknak előirt engedménnyel.

x **Petőfi-utca végén** a Törköly-mérő-ut 114. sz. alatt két egyszobás lakrész május 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál, Kossuth-utca 6.

* **Ingatlan eladás.** Nagyteleky-utca 31 szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes föltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

x **Kiadó lakások.** Szacsvay-utca 11. számu házban egy 4 szobás utcai modern lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel AZONNAL kiadó. — Ugyanott egy 4 szobás utcai modern lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel f. évi NOVEMBER 1-ére kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbank rt.-nál.

x **Minden hóban**, úgy julius hó elsején is postások, vasutasok, magánhivatalnokok, katonaság és privát családok régtől fogva füszer vásárlásaikat angró árak mellett Aszódy Mihály Kossuth-utcai főüzletébe és Rákóczi-uti fiók-üzletébe szerzik be. Befőzésre egy vaggon fehér törmelék cukor érkezett, ezen cukor a gyümölcsöt konzerválja és soha el nem romlik. Megemlitésre méltó, hogy minden háztartásban hosszu évek óta Aszódy 8-féle zamatu pörkölt kávéit isszák, mely izre és zamatra utánozhatatlan. Szalámi, ementhali sajt, liptóituró, vaj, méz, dzsemek kakaó, csokoládé, szilva, kétszersült, teák, rumok, cocnag, szardiniák és Kugler Gerbeaud cukorkák a vásárló közönségnek angró árban számittatnak. Pontos és előzékeny kiszolgálás Kossuth-utcai telefon 635. Rákóczi-uti telefon 610 sz.

x **A legjobb akarattal kérem** győződjön meg a világhirü Rádium Bohémia Japán Roma hegedü hur különlegességeimről. Gramofon lemez ujdonságok Király, Fedák, Rózsa, Környei, Fráter nagysikerü felvételei. Saját készitményü modern cimbalmok, gramofon, hegedü és az összes hangszerek javitása olcsón. SIMON GYULA Rákóczi-ut 22. hangszerkészitő.

x A legujabb **párisi kalap-ujdonságok** egyedül KOHN HELÉN kalapüzletében kaphatók, Nagy Sándor-utca (Weiszlovich-ház), ahol nagy választék áll a hölgyközönség rendelkezésére a legizlésesebb és a legujabb divatu kalapokban igen olcsó árakban. A Szigligeti-szinház müvésznőinek kalapszállitója. Átalakitásokat modellek után vállal.

x **Kossuth-utca 2. sz. házban** a volt Szichta, valamint Tóth Zsigmond-féle üzlethelyiségek azonnal kiadók. — Ugyanott az emeleten egy kétszobás udvari lakás hozzátartozó mellékhelyiségekkel május 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári takaréknál.

„The Roosewelt Schoe"
amerikai cipők
12·50 és 16·50 kizárólag
Reichard Dezső
cégnél
Rákóczi-ut Orsolya zárda épületében kaphatók.

x Női fehér vászon fél cipő americai forma bőr sarokkal gombos, füzős, kivágott, spangnis 5 korona, szarvasbőr női fél cipő, finom női bőr fél cipők minden szinben 5 korona. Szandál 20—25 számig 2 korona, 26—28-ig 2 K 60, 29—34-ig 3 K 20, 35—43 4 K. Férfi chevrau americai cipő 10 K. Kalapok uri divat cikkek fehérnemüek legolcsóbb beszerzési forrása FEKETE JENŐNÉL Szent János-utcán Kis Pipa vendéglő mellett. Telefon 13—70.

x Egy nagy **raktárhelyiség** a Szacsvay-utca 11. számu házban AZONNAL kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbank rt.-nál.

A legszebb kézimunkák
Tátray cégnél
Rákóczi-ut 4. Telefon 783.

MULATSÁG

A Kath. Népszövetség nyári mulatsága. A nyárnak néhány év óta legkedvesebb, legjobban sikerült mulatsága szokott lenni a Kath. Népszövetség nyári mulatsága. Mennyire népszerü ez a mulatság azt bebizonyitotta a közönség tavaly, mikor 8 héten át kitartó türelemmel várta azt a derült vasárnap délutánt, mikor végre az eső nem mosta el ezt a nagyszabásu nyári mulatságot.

A mulatság napján egész áradata özönlötte el a pályaudvart a vidám kiránduló Nagyváradnak, ugy hogy ujabb és ujabb kocsikat kellett a már készen álló vonathoz kapcsolni. Egész látványosság volt maga a közönség, mely ott hullámzott a Püspökfürdő gyönyörü parkjában.

A Népszövetség e hó 19-én tartja idei nyári mulatságát ugyancsak a Püspökfürdőben.

A nagyszámu rendezőség minden előkészületet megtett arra, hogy ez a mulatság ép oly nagysikerü legyen, mint az előző éviek. Olyan szórakozásokról van gondoskodva, melyek feledhetetlenné fogják tenni ezt a kellemes napot.

A meghivókat csütörtöktől kezdve bocsátják ki. Aki tévedésből meghivót nem kapott, az forduljon a Népszövetségi Otthon gondnokához; *a csoportvezetők csütörtöktől kezdve* a Népszövetségi Hitelszövetkezetben, a Népszövetségi Otthon gondnokától sziveskedjenek a meghivókat és a jegyeket átvenni.

IRODALOM

„Szent család" havi folyó irat keresztény családok számára. Kiadja: a Kármelita-rendház Győrött. Előfizetési ára egész évre 2 K.

Ez a kedves folyóirat most huszonötödik évfolyamába lépett. Juliusi füzet nagyon érdekes tartalommal, gyönyörü képekkel jelent meg. Vezető helyen *Rudnyánszky*

Gyulától egy remek költeményt hoz: Mária képe cimmel.

Dr *Mohl* Antal püspök „Valamit a józan haladásról“ cimmel értekezik a vallásos kulturáról.

Versek, vallásos olvasmányok következnek azután 30 oldalon keresztül. Meghatóan van megirva a szeretet apostolának: Szent Teréznek gyermekkora. A pályaválasztásról c. cikk aktuális tartalma egyaránt érdekli a szülőket, mint a gyermekeket. „A Karmel ékessége“ c. cikk kedves vallásos olvasmány. A füzetet apró életképek fejezik be. Érdekes kis történetek élénken megirva.

Ez a folyóirat megfelel annak a nemes hivatásnak, melyet céljául kitüzött, hogy terjessze a Szent család tiszteletét.

A Vasárnapi Ujság legutóbbi, julius 5. száma a szokott gazdag tartalommal jelent meg. Részletesen foglalkozik a trónörökös pár elleni gyilkos merénylettel s kegyeletes sorokat szentel a merénylet áldozatainak. Az uj trónörököst és családját érdekes közleményben mutatja be. Folytatja Kaffka Margit érdekes regényét. Kassák Lajostól pompás elbeszélést hoz. Legenda a két részvényről. Tóth Árpádtól sikerült költeményt közöl. Irodalom, apróságok, talányok tarkitják a régi kitünő ujság legujabb számát. A lap jó részét pompás képek foglalják el, a meggyilkolt trónörökösről, különböző időkből, a fenséges családról, Szerajevóról, a merényletről, a tettesek elfogatásáról; — az uj trónörökös-párról; a kalocsai érsek beiktatásáról stb. A lap előfizetési ára negyedévre 5 korona, Kiadóhivatal Budapest, IV. Egyetem-utca 4.

SPORT

A magyar válogatottak Nagyváradon.

A Corintiánok bemutatkozása.

Az angol amatőr footballisták legjobbjaiból alakitott csapat a Corintiánok, melynek mintájára most Schlosser kapitánysága mellett megalakult a magyar Corintiánok csapata. Ez a nagyszerü csapat először Nagyváradon mutatkozik be a legközelebbi vasárnap délután s ezzel olyan sportszenzációban lesz része Nagyvárad város közönségének, aminőben eddig még nem volt s amely a maga grandiózus voltában messze felülhaladja a legvérmesebb sportgourmandok legkényesebb igényeit.

A nagyváradi fejlett sportviszonyok ugyanis már régebb idő óta megfelelő méltányolásra találnak odafönn a labdarugás központjában, s Nagyváradnak ezt az érdemét jutalmazzák akkor, amidőn leküldik ide vasárnapra a Magyar Corinthiánok csapatát, amely a fővárosi első osztály csupa reprezentativ játékosaiból van egybeállitva. Minden további aposztrofálás nélkül itt adjuk a vasárnap itt szereplő nagyszerü csapat összeállitását. Kapus: Zsák, hátvédek: Rumbold, Szabó (III. ker), fedezetek: Weinber Károly, Rudas, csatárok: Rácz (Mac.), Potya, Pataky, Schlosser és Gállos, tartalékok: Fekete és Végel.

A névsorból kitetszik, hogy a magyar labdarugó sportnak olyan kipróbált bajnokai lesznek itt, akik a legsikeresebben reprezentálhatnak. Egy Zsák, egy Rumbóld, Schlosser, Pataky, Gállos stb. ma fogalmat jelent a magyar labdarugó sportban, s tudásukról, nagyszerü kvalitásukról a kontinens is meggyőződést szerzett, amely csak hizelgő és elismerő a magyarokra nézve.

Az itt bemutatkozó corinthián csapata ugyszólván magyar vállogatott csapat lesz, amely csak kivételes alkalmakkor szokott igy együtt müködni.

A nagyszerü csapat vasárnap délben érkezik Nagyváradra, s fogadásukra nagyarányu előkészületek történtek. A csapat ellenfele Nagyvárad vállogatot csapata lesz, amely legyőzte legutóbb Debrecen válogatott csapatát.

A mérkőzés és fogadtatás egyéb részleteiről legközelebb bővebben referálunk.

NYILTTÉR

Reisz Miksa

butorgyára BÉKÉSCSABA NAGYVÁRAD,

Rákóczi-ut 14. szám.

Üzemünket tetemesen kibővitettük, ennek folytán elismert elsőrendü készitményeinket — minden versenyt kizáró olcsó árban szállithatjuk.

TELEFON: 9—04. SZ.

TÁVIRATOK

Frigyes főherceg a hadsereg főfelügyelője.

Bécs, jul. 7.

A trónörökös halálával megüresedett katonai méltóságok rövid ideig maradtak betöltetlenül. Az uralkodó már a tegnapi nap folyamán döntött a legmagasabb katonai tisztségek felett. A magas állások betöltésénél ugy látszik már az uj trónörökösnek volt része, mert tegnapi nap folyamán huzamosabb ideig volt audencián a királynál. Ezután Frigyes főherceget fogadta a király, akit teljes 1 órai audencián fogadott őfelsége. E kihallgatáson tudatta az uralkodó a főherceggel, hogy a hadsereg főfelügyelőjévé nevezi ki. A kinevezés már e hó 15-én megjelenik a hivatalos lapban is. Az idei nagygyakorlatokon már Frigyes főherceg jelenik meg. Előzőleg azonban látogatást tesz Vilmos császárnál. A tengerészeti főfelügyelő Haus tengernagy lesz. Akinek kinevezése rövid időn belül szintén megjelenik a hivatalos lapban. Bécsben udvari értesülések szerint Jenő főherceg teljesen visszavonul a katonaságtól.

—

Oroszország nem tiltakozik a szerbiai vizsgálat ellen.

Bécs, julius 7.

Oroszországból nyert értesülések szerint Oroszország egyáltalán nem tiltakozik az ellen, ha a merénylet dolgában a monarchia Szerbiában szigoru vizsgálat megindítását követeli. Sőt Oroszország e tekintetben teljesen a monarchia mellett foglal állást.

Regénycsarnok.

Modern Bar Kochba.

— *Regény.* —

Irta: *Cseres Andor.* 37.

Mintha tudtokra akarta volna adni:

— Én vagyok modern Bar Kochba! — a csillag fia.

Valóban ugy fogadták, mintha csakugyan az volna, akinek odaállitotta magát.

És felzugott hangja:

— Epicuros és Nietsche!

Hangját méla csend fogadta, a vezérférfi maga is visszafojtott lélekzettel figyelt.

— Epicuros! — Ki volt Epicuros? — kérdezte önmagától és nyomban feleli rá: Epicuros két és félezreddel élt előbb mint Nietsche. a halhatatlan, a bölcs és később megőrült Nietsche!

Epicuros az élet gyönyörét tartotta a legfőbb jónak, tehát azt hirdette és tanitotta Athénei iskolájában, hogy tekintet nélkül a társadalmi és törvény által határvonalba szedett korlátokra, élni, élvezni, gyönyörködni és elmulni kell.

Nietsche, az übermentsch feltalálója épen ezt hirdeti. Le a társadalom félszeg korlátaival, le a törvény előitélete, határvonalaival, az ember éljen, élvezzen, gyönyörködjék az elmulásig.

Mindkét bölcsész megegyezik abban, hogy a földi életen tul semmi sincs, tehát az a miénk, amit e földön, életünkben, megszerzünk, az élvezet, a gyönyör.

Az őskor és a modern kor bölcsészete nyujt itt egymásnak testvér kezet, hogy megtanitsák az emberiséget az üdvre, a boldogságra.

A két kor között feltámadt egy csoport, mely e kettő közzé külön társadalmi életet ékelt be és az önmegtartóztatást, a bün eltávolitását, az erény tiszteletét és alkalmazását követeli, az embernek lelket tulajdonit, hogy a szabad gondolkozást a törvény és társadalom korlátai közzé szoritsa.

Hölgyeim és uraim! — lelket tulajdonitani az embernek, az állat-világ legfelső fokán álló állatnak . . .

— Barom! — hangzott egy dörgő hang.

Dr Brinza Salamon villogó tekintettel nézett arra, amelyről a hangot előtörni vélte és lesujtó tekintetéből villám csapott ki, mig ajkai megremegtek, hanem azután folytatta:

— Igen, mert az evolució tana, melyet el kell fogadnunk, megfejti, hogy miképen alakult a test, a sejtből a növény és állati élet.

Epirus erényt hirdet, mig Nietsche magában az übermentsch fogalmába állitja be az erényt.

Vajjon külömböznek-e ebben? — Nem, hölgyeim és uraim! — mert az erény fogalma harmadfél ezer évvel ezelőtt más volt mint ma, de Nietsche tanától nem különbözött.

Minő lehetett ott, az erény, ahol a Epicuros korában, a férjek kölcsönadták barátaiknak avagy elárusitották pénzért vagy barmokért nejeiket?

Az erény fogalmát az uj időszak papjai, ezek után tanitói, állapitották meg, igy alakult ki az egy nejüség, törvénybe iktatása a többnejüség üldözésének, igy keletkezett az Isten fogalma, aki dicsőitheti magát hivőivel, a boszuálló és a szeretet istene.

Ezek a korlátok a kereszténység fogalmában nyertek életet és minekünk, Epicuros

és Nietsche követőinek fejük felett függ a Damokleuk kardja egy hajszálon, hogy lesujtson.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG

Gabona üzlet.

Buza októberre — — —	12,77
Buza 1915. áprilisra — —	12.96
Rozs októberre — — —	9.23
Zab októberre — — —	7.64
Tengeri májusra — — —	7.34
Tengeri juliusra — — —	7·49
Tengeri 1915. május — —	7.26

Budapesti értéktőzsde.

Magyar hitelrészvény —	766.—
Osztrák hitelrészvény —	593.—
4%-os koronajáradék —	79.70
Osztr. magy. államv. —	670.50
Jelzálogbank — — —	471.—
Leszámitoló és pénzváltó —	469 50
Hazai bank — — — —	269.—
Magyar bank — — —	471.—
Keresk. bank — — —	3540.—
Rimamurányi — — —	604.—
Salgótarjáni kőszén — —	663.—
M. Ált. Kőszénbánya —	986.—
Közuti vasut — — — —	561.50
Városi villamos — — —	300.50
Adria — — — — —	566.—

A szerkesztésért felelős:
Dr KRÜGER ALADÁR.

Kevés pénzért sok mindent vásárolhat, és pedig:

női harisnyák, párja 30 fillértől, selyem harisisnyáig
férfi zokni „ 28 „ „ zokniig
gyermek harisnya kötött 20 fillértől. Női férfi fehérnemüek zsebkendők, ridikülök pénzerszények, ernyők igen olcsó árért. Himzés valódi klöpli csipkék.

Férfi gallér darabja 10 fillér,

csak mig a készlet tart. Vidéki rendelések utánvét, viszont eladóknak engedmény, meg nem felelőért a pénzt visszaadjuk.

Klein Sándor és Társa
Rákóczi-ut 14.

Hirdetések
felvétetnek a kiadóhivatalban.

Csépléshez,
gőzekéhez és
mindennemü IPARI célokra leggazdaságosabb elsőrendü
SZENEKBEN
előnyös ajánlattal szolgál azonnali és későbbi szállitásokra
Ujvári József szénnagykereskedő
Nagyvárad, Szinház-utca 4.
Interurban telefon-szám 431.

Belépési felhivás

A Magyar Takarékszövetkezet X. évtársulatába való belépésre.

A Magyar Bank kebelében müködő „Magyar Takarékszövetkezet“

1914. év julius hó 1-én megnyitja

X. évtársulatát,

melyre az igazgatóság ez uton hivja fel Nagyvárad város és Biharvármegye közönségének figyelmét.

Az uj évtársulatba való belépés 3 éven át hetenként fizetendő 20 filléres üzletrészek lejegyzésével történik, melyek tetszésszerinti számban jegyezhetők.

Belépések a Magyar Bank r. t. (Szent László-tér Sas-palota) helyiségében a hivatalos órák alatt bármikor eszközölhetők és egy heti befizetés után mindenki megkapja a nevére kiállitott befizetési könyvecskét.

Vidéki befizetések portómentesen postatakarék pénztár utján eszközölhetők.

A szövetkezet célja tagjait apróbb betétek utján való takarékosságra buzditani, a tagok esetleges hiteligényeit a legjutányosabban kielégiteni és az igénybe vett hitel visszafizetésére könnyü módot nyujtani. A szövetkezeti tagok a teljesitett befizetések 4/5 részét minden kezes nélkül bármikor előnyös kamattétel mellett kölcsön vehetik. A szövetkezeti tagok a befizetett tőkéjüket a reá eső üzleteredmény részesedéssel együtt (minden egy koronás üzletrész után K 11.) megkapják.

A beiratások alkalmával minden 20 filléres üzletrész után 5 fillér beiratási dij fizetendő. Késedelmes befizetéseknél pedig amennyiben a tagok a késedelmet idejekorán pótolják, késedelmi illetéket nem fizetnek.

A Magyar Takarékszövetkezet
igazgatósága.

NÁD

3000 kéve I-ső és II-od osztályu nád eladó. Ára 24 és 22 fillér kévénkint, ab v. állomás Székelyhid waggonba berakva, vevő ponyváival (12×8 m.) lekötve. Egy waggonba I-ső oszt. kbl. 1000 kéve berakható. Megrendelések a
székelyhidi uradalomhoz
(Biharmegye) küldendők.

Értesitjük t. feleinket, valamint a t. közönséget, hogy a

Bècsi biztositó társaság

biharmegyei főügynökségét átvettük és a biztositó irodát helyiségünkben (Rimanóczy-utca 6. sz.) rendeztük be, hol mindennemü biztositás u. m.

tüz, jég, betörés, üvegtörés, szállitmány és életbiztositás

a legelőnyösebb feltételek mellett köthető.

Ugyancsak átvettük a

Providentia biztositó társaság

főügynökségét is, melynek minden ágazatát u. m.

baleset, automobil és géptörés elleni és szavatossági biztositásokat

kultiválni fogjuk.

A t. érdeklődő feleknek minden felvilágositással készséggel szolgálunk (Telefon: 840. szám.)

Nagyváradi Kereskedelmi és Forgalmi bank részvénytársaság.

JOHANN MARIA FARINA
GEGENÜBER DEM RUDOLFSPLATZ.

Ezen cég kiváló gyártmányai az egyedül valódi **kölniviz, kölniviz-szappan és puder** minden jobb drogueriában, illatszer és gyógytárban kapható.

Ügyeljünk a pontos cimre **JOHANN MARIA FARINA Gegenüber dem Rudolfsplatz.**

Minden hasonlónevü utánzatot utasitsunk vissza.

Főraktár Nagyváradon:

Farkas István drog. Rákóczi-ut

Darvas István Ujvárosi drog. (Sas pasage.)

Magyarországi képviselő: Holzer Emil Zoltán, Budapest, VIII.

Műszaki harisnyakötőde
Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 2.
(Ausländer férfiszabócég után.)

KÉSZIT uj férfi fuszekliket és női harisnyákat a legdivatosabban, igen tartós kivitelben és olcsó árban. Elvállal fejeléseket s javitásokat, valamint azsur- és muslin-harisnyákat, kivágott cipőkhöz a legmegbizhatóbban készit. Egy próbarendelés meggyőz mindenkit a harisnyák jóságáról. Az üzlet 14 év óta áll fenn. Sok pénzt megtakarit ha harisnyáit

Lippner Marknal szerzi be.

Ha nincs megelégedve szabójával, mert drága vagy rosszul szab vagy nem pontos, szóval bármi okból. Keresse fel **DARABONT GY. és TÁRSA** uriszabó céget Szilágyi Dezső-u. 6. (Sonnenfeld-palota) és meglepi önt az ottani szolid, olcsó, kifogástalan kiszolgálás. Alkalmi és gyászruhák 24 óra alatt. Vidékről egy beküldött öltönyről ujat készitek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

A Nagyváradi sör jó és olcsó!

Hasonlitsa össze más sörökkel és **birálja meg előitélet nélkül**

meg fog győződni arról, hogy

szükségtelen más sört drágábban vásárolnia

Telefon: gyár 439. sz., városi iroda 471. szám.

Belépési felhivás
a
Filléres Tak.- és Segélyszövetkezet
12-ik évtársulatába.
A Leszámitoló és Jelzálogbank Rt.
kebelében müködő
FILLERES TAKARÉK ÉS SEGÉLYSZÖVETKEZET
1914 máj. 1-én uj évtársulatot nyitott

Egy üzletrésznek alapját az évtársulat tartama alatt — 3 éven át — hetenkint kötelezőleg fizetendő 20 fillér képezi s kiki tetszése szerinti számban jegyezhet üzletrészeket.

A szövetkezet célja az, hogy egyrészről a tagok részére kisebbszerü hetenként ismétlődő betétek által a vagyongyüjtést lehetővé tegye, másrészről, hogy ugyanezen tagok betéteik arányában olcsó kamatláb mellett kölcsönöket kaphasson.

A beiratások a LESZÁMITOLÓ ÉS JELZÁLOGBANK helyiségében (Bémer-tér, Lévay-palota) eszközölhetők, a befizetések ugyanott lesznek teljesithetők.

A vidéki beiratkozók a heti befizetéseket a postatakarékpénztár utján portómentesen teljesithetik.

A beiratkozásnál üzletrészenkint 10 fillér beiratási dij fizetendő.

Egy heti befizetéssel már a mai naptól fogva minden beiratkozó megkapja a nevére kiállitott könyvecskét.

Nagyvárad, 1914. április hó.

Filléres
Takarék és Segélyszövetkezet

Szölőmoly ellen az egyedüli biztos szer a **BAGOL.**
Kapható:
KONDOR DEZSŐ
cementkereskedőnél,
Nagyvárad Nagypiac-tér 1. sz.
(Füchsl-palota.)

Nagyvárad város
VILLAMOS MÜVE
Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Értesitjük a t. közönséget, hogy a
Wolfram lámpák
ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzólámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállitjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Elvállaljuk villamos világitási és erőátviteli berendezések felszerelését.
Csillárok,
ívlámpák
állandóan nagy választékban kaphatók.
Villamos motorok
¼ lóerőtől minden nagyságban.

Telefon szám 514.

Főszerelő telefonja 55. sz.

Szent László (Püspök) Gyógyfürdő

Nyári gyógyhely Nagyvárad mellett

Európai hirü 41° C. meleg természetes hévviz.

Javalva van, az ürületek és izmok csuzos bántalmainál, idült és különösen savas izületi lobroknál, csonttörések és vísszamaradt vastagodásoknál, idegbajoknál, melyek rheumatikus alapon keletkeztek, vesekövek eseteiben, májbajoknál, végre női bajoknál. Állandó fürdő orvos. Különböző igények szerint berendezett nagyszámu szobák árai K 1·60-tól K 8-ig váltakoznak. Gyógyterem hirlapokkal, zongora, könyvtár és tekeasztal. Terraszok szép kilátással. Sétahelyek a fürdőtelepen és a mellette elterülő őserdőben és fenyvesben. Az erdőben jó tekepálya és lawn-tennis. Tükör- és kádfürdőkön kivül mórfürdők is vannak rendszeresitve. Modern uszoda uszás tanitással és homokkurával. Legszebb kiránduló hely. Elsőrendü zene. Kitünő konyha. Villanyvilágitás. Telefon. Interurbán.

Kényelmes vasuti összeköttetés.

Dancs István.

Prospektust kivánatra küld a bérlőség.

Egész nyáron Kakuczi János hirneves erdélyi zenekara hangversenyez.

A Katholikus Népszövetség nagyváradi szervezete.

CÉL: a keresztény polgárok tömörítése minden romboló áramlattal szemben; a vallásos és hazafias érzés istápolása, a keresztény közönség közt az összetartás fokozása.

JELSZÓ: a szeretet egyesít, az egység erőt ad.

Tagsági díj egy évre 1 korona, melynek fejében a tag megkapja a havi füzeteket, naptárt ingyen jogi tanácsadásra tarthat igényt s részt vehet a Népszövetség ünnepélyein és értekezletein.

Katholikus Népszövetségi Otthon.

A Katholikus Népszövetség nagyváradi szervezetének tagjai részére alakult társas kör. **Tagsági dij egész évre négy kor.** Helyisége a Katholikus Kör épületében, Szilágyi Dezső-utca 5. szám alatt van.

A Katholikus Népszövetség jogvédő irodája

A népszövetségi tagoknak ingyen ad jogi tanácsot minden közigazgatási, peres, perenkívüli, telekkönyvi, adóügyben stb.
Hivatalos órák: minden pénteken délután 6-tól fél 8-ig.
Hivatalos helyiség: a Katholikus Népszövetségi Otthon könyvtári helyisége.

Népszövetségi Hitelszövetkezet

Célja a népszövetségi tagok takarékosságát előmozdítani és tagjait az alapszabályokban körülírt határok közt segíteni. Jelzálogi kölcsönt ad. Elfogad betéteket.
Heti 20 filléres befizetések mellett működik.
Hivatalos helyisége a Katholikus Népszövetségi Otthon helyiségében van, a hol a heti befizetések minden héten hétfőn és csütörtökön d. u. 2—5 óra közt eszközöltetnek.

A Katholikus Népszövetség biztosító osztálya.

Előnyös feltételek mellett elfogad **életbiztosításokat** tőkére vagy életjáradékra, halál vagy elérés esetére. Elvállal továbbá
leánykiházasítási és fiúellátási biztosításokat is.
Elfogad biztosításokat:
tűz, villámcsapás, légszesz- és kazánrobbanás által okozható károk ellen.
Törés által okozható károk ellen, **szállitmányi** károk ellen, betöréses **lopás-, jég-, baleset-, szavatossági** károk ellen.
Óvadékbiztosításokat, sikkasztás elleni, valamint **állatbiztosításokat,** végül útipodgyászbiztosítást.
Általában foglalkozik a **biztosítás minden ágazatával,** a lehető legolcsóbb feltételek mellett.
Részletes felvilágosítással a csoportvezetők, illetve a biztosító osztály szolgálnak.
Hivatalos helyisége a Katholikus Népszövetségi Otthonban van. **Hivatalos órák** hétköznapokon d. u. 3—6 óráig.

Szent László-nyomda részvénytársaság, Nagyváradon